

דברים בטקס מלגות אוניברסיטת תל אביב יום הזיכרון אפריל 2018

אחי, עודד חרמוני ז"ל, נפל במלחמת יום הכיפורים.

תולדות חייו הן תולדות חיינו, הדור שגדל כאן בשנות ה
40 וה-50 והשישים.

עודד ואני נולדנו וגדלנו ברח' קטן ליד "הבימה". הורי כבר
איבדו ילד אחד בתאונת דרכים לפני לידתנו ואמא איבדה
את כל משפחתה בשואה ונותרה לבדה בעולם. רק תמונות
חומות על הקיר להזכיר שהייתה לה משפחה.
אבל כיאה לחלוצים שבאו בשנת 1929 לארץ לבנות
ולהבנות בה, הם היו לוחמים וגידלו אותנו בבית שמח ועם
אמונה רבה בעתיד טוב יותר, שתלוי רק בנו ובתרומתנו
לחברה.

עודד היה בן 10 כאשר עברנו כפעולה חלוצית לגור בישוב
אזור. זה היה ישוב ערבי ששחרר בקרבות על פריצת
הדרך לירושלים בזמן מלחמת השחרור. וכך מצאנו עצמנו
עוברים מלב תל אביב ליישוב חדש שקלט פליטים, תושבי
מעברות וותיקים ומכל הגלויות כדי לשמש דוגמא
לקהילה מעורבת.

בבדיקת הדרך מיפו לירושלים שעברה בכפר יעזור, שחסם
את השיירות, נפלו ב 22 בינואר 1948 שבעה בחורים
מופלאים. נוטרים.

גרנו בשכונה שנקראה על שם - שכונת "שבענה";
למדנו בבית ספר שנקרא על שם - "השבעה",

למדו איתנו ילדים מהמושב השכן - "משמר השבעה"
 ושיחקנו בגן הציבורי היחיד שהיה אז במקום, "גן
 השבעה", ובמרכזו האנדרטה לזכרם.

בבית הספר אמר המנהל, חסין, שלכל כיתה יינתן שם של
 אחד משבעת הנופלים, כיתה א - אבטיחי כיתה ב -
 איבניצקי כיתה ג' - זעירא, כתות עולמי קורדובה רוזנבלום
 ושמיר (הילדים ממשמר השבעה גרו כל אחד ברחוב עש
 אחד מהשבעה.) וכך, אמר המנהל, נוכל בעצם קיומנו
 לממש את האמירה: "במותם ציוו לנו את החיים".

אז היינו כולנו מאד חיים, כמו שהם ציוו לנו. ולמדנו היטב
 את תולדות חייהם של השבעה, ושל העשרה ושל הל"ה.
 ואת אליק שמיר, אחיו של הסופר משה שמיר, שהיה אחד
 מהשבעה ועליו כתב את הספר "פרקי אליק", אותו הכרנו
 ממש כמו בן-דוד. ודני מס - הוא היה עבורנו גיבור ולא
 שם של מבצע או רחוב בלבד;
 ודודו - דודו הפלמחניק מהשיר- היה נשוא חלומותינו
 ודמיינו שכל נער שחבק אותנו באותו גן ציבורי, בחשיכה,
 דומה לו.

וכוח הציווי לחיות הוא שגרם לנו, לדורות של ילדים,
 לגדול לעשות את מיטב יכולתנו, להיות גיבורים ומנצחים
 וחיילים טובים - קרביים ולוחמים בכל התחומים של
 חברתנו. ובכוח גבורתם של מפוצצי הגשרים - נבנים
 גשרים חדשים וכבישים מהירים; וברוח סיפורי גבורת
 מבריחי הנשק מייצרים אותנו טוב יותר כאן, ומגביהים
 עוף בכל מטוס, ויוצרים ובונים חברה ובית; ואוהבים.

וזהו סיפור חיינו כאן.

וכאשר אחי, שהיה ראש עיר הנוער הראשון, והיה יו"ר
אגודת הסטודנטים של אוניברסיטת תל אביב (וסגן של
הארצית), מורה בגימנסיה הרצליה וקצין החינוך של
הפנימיה הצבאית וקצין החינוך של השריון, נהרג
במלחמת יום כיפור, נהרג במלחמה הארוכה הזאת איש
של שלום, של אהבה, של ספר, ושל נתינה.
וכאשר עודד נהרג -

לא הבנתי איך יתכן שהופר הציווי. כי אם במותם ציוו לנו
הראשונים את החיים, למה הפכנו שוב לשכולים?! ומה
קרה ל"אל מלא רחמים" שלא רחם על הוריי?!

ונוספה עוד תמונה על הקיר בביתנו ואמא בוכה על כולם,
אבל בעיקר ורק על אחי שלי, עודד שלי,
האחד המיוחד. שאיננו.

ומאותו יום אני כואבת, כאב גדול ונורא ובלתי פוסק.

כמו כולכם, אני מניחה, חברי בני המשפחות השכולות,
וחברי האישיים וחבריו של עודד.

וכל חיי השתנו. הכאב והאחריות.

כי נוספה לי אחריות. אחריות להורי *שלא יהיו לבד אף
פעם. * שימצאו כוח לחייך שוב, להאמין, לשמוח.

והיינו איתם תמיד, בכל השבתות והחגים ובכל הטקסים,
והסכמתי שבין "עמי ותמי" ו"כיפה אדומה", הילדים שלי
ישמעו סיפורי "היה לכם דוד נפלא". והילדים שלי – הם
לא הלכו אף פעם לסרט או הצגה עם סבא וסבתא, אבל
הם היו כל שנה, פעמיים בשנה, בחלקה הצבאית וכל שנה
ביום הזיכרון הם בילו אצל סבא וסבתא את כל היום

והערב שלפני ובעיקר, הלכו בבית על קצה האצבעות ביום הזיכרון, ובאזכרה לחללי המלחמה הארוכה, וביום הולדתו של עודד וגם בערב פסח ובחגים כאלו משפחתיים

"כי אמא עצבנית ועצובה היום כי היה לה אח ואין לה עוד..."

אבל אני הייתי כל הזמן חזקה ואחראית, ובגלל האחריות לא סיפרתי כמה כואב לי, כי הם - ההורים שלי - כל כך דיממו בצערם, ולא אומרים למי שכל כך כואב לו ואין לו כח לכלום, שאתה זקוק לעזרתו, לא אומרים לו שגם אתה ילד שלו, ילד חי, כי הוא - הוא רצוץ, הוא לא משענת. ואף פעם לא שיתפתי בקשיים, בקשיים בבית, בעבודה, בבריאות. כי למה שיצטערו עוד... הם לא אמרו לי, אבל ידעתי שבעיקר יש לי אחריות לחיות. כי הם לא יעמדו בזה יותר, לא בעוד פעם. מאז כל הזמן נזהרתי בנסיעות ובטיולים והזהרתי את ילדי ונדנדתי, ועדיין, מנדנדת ועדיין נזהרת, בעיקר על הכביש. כי שני אחי נהרגו בשל נהיגה רשלנית.

כשהורי נפטרו חשבתי שזהו – זה נגמר. אני כבר לא אחראית, אני משוחררת. אפילו יש לי את ^אהחופש למות.

אבל לא.

נשארתי עם האחריות לילדי ונכדי, לבנו של אחי שנולד לאחר נפילתו, ונושא את שמו – עודד חרמוני - ולספר לדור הצעיר- תלמידים, חיילים וסטודנטים, למי שלא זכה להכיר מי היו אחינו, וילדינו, והבעלים והאבות, חברים, כל הנופלים – מה הם כבר לא יהיו. מה הם יכולים היו להיות. זאת חובתי וחובתנו לספר, כי חיינו היו יכולים

**להיות כל כך אחרים אם לא היינו בזבזנים כל כך,
מבזבזים חיי אדם, חייהם של אוהבים ואהובים, אם
הייתה ארצנו מלאה אהבה ואושר, ושלוש ואחוה, ולא כל
כך הרבה כאב, וריב ומדון.**

טקס המלגות הזה, המסורת הזאת של אוניברסיטת תל
אביב, הם בעיני חלק ממסורת "והגדת לבנד".
נספר לצעירים כאן, וחבל שלא מגיעים תלמידים נוספים,
ומרצים, ביניהם כאלו שלמדו עם הנופלים, מי היו יכולים
להיות אהובינו הנפלאים, כדי שבבואם, בבוא היום, **לנהל**
ולחנך, **לפתח** ולקדם את מדינתנו - כל אחד בתחומו -
תדאגו **שלא עוד**. תדאגו שבמה שתלוי בנו, בהחלטות שלנו
- חיי אדם יהיו השיקול המרכזי.

והמפגש הזה נועד גם לנחמה. כמו שכותבת רחל שפירא:
"זה בזו נביט
ונתמה שנית
אם ראינו נכונה,
לפעמים אני
לפעמים אתה
כה זקוקים לנחמה".

אני זקוקה לנחמה כל הזמן, כבר כמעט 45 שנה.